

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁR

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hét 6-8
Gnneq után napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 257. szám.

Nagyvárad.

Csütörtök 1914 november 5.

A Dardanellák bombázása megkezdődött.

**Perzsia akcióba lépett az orosz ellen.
A török vitézül küzd az orosz és az angol ellen.**

Csodálatos fordulatokat hoz ma-
gával ez a háború. A köztársasági
Franciaország szövetsége a cári
zsarnoksággal már megszokott do-
log. A kényes Albion kardrántása
a királygyilkos Szerbia mellett:
már kissé meglepte a világot. Most
pedig annak a jelenetnek vagyunk
tanúi, hogy az az Anglia, mely po-
litikája egyik sarkpontjának tar-
totta a Dardanellák elzárását min-
den hadihajó elől, most teljes erő-
vel támadja a Dardanellákat, hogy
ott urrá tegye az oroszot.

Angolország, mint Oroszország
előharcosa — minden esetre olyan
látvány, melyet pár év előtt is a
legmerészebb fantáziával sem mert
volna elképzelni senki.

Azt sem hitte volna eddig senki,
hogy az orosz és az angol kész
prédájául tekintett Perzsia meg-
merjen mocanni. Most pedig meg-

mozdult, annyira, hogy egyenesen
felszólította Oroszországot Perzsiá-
ban lévő csapatainak visszavoná-
sára. Ezzel belépett Perzsia is a
világháború tényezői sorába.

Az entente bizakodott abban,
hogy apró-cseprő szövetségesei,
Montenegró, Szerbia, Belgium sok
magyar, német és osztrák erőt fog-
nak lekötöni. Ez a számítás csak
kis részben vált be; ellenben a mi
oldalunkon a kitűnő török hadsereg
fölér a belgával, szerbvel és monte-
negróival együttesen (ezeknek há-
ború előtti, nem mostani megtört
erejét számítva), a perzsák vitéz-
sége is jelentékeny tényező, úgy
hogy most már mi vagyunk azok,
akiknek oldalán a számbeli túlsúly
is van.

*

Tudósításaink a következőket jelentik:

A török háború.

Angol és francia hajók bombázták a Dardanellákat.

Budapest, november 4. A Magyar
Távirati Iroda jelenti: Kon-
stantinápolyból távirják, hogy
napfelkelte után kilenc angol és
francia hajó a Márvány- és az
Aegei-tengert összekötő Darda-
nellákszorost bombáznikezdte.

Az angol és francia hajók
tíz-öt kilométer távolságról
bombázták a Dardanellákat,
mintegy 20 percig. A török
erődítésekből ágyúzták a tá-
madó hajókat, melyek erre be-
szüntették a tüzelést. A Darda-
nellák bejáratát védő erődök-
ben nem esett kár.

Harcok az egyiptomi határon.

Konstantinápoly, november 4. A főhadi-
szállás mai kelettel a következő hivatalos
jelentést teszi közzé: Az oroszok a kaukázusi
határon erődítéseket kezdenek építeni.

Az angolok ma délelőtt megkezdtek a
Dardanellák bejáratának bombázását 15 kilo-
méter távolságból. Egyik torpedónaszádunkról
kilőtt néhány lövedék robbanást idézett elő
az egyik angol páncéloson. Az angol hajók
10 perc múlva elvonultak a láthatárról. Az
angolok elvonultak az egyiptomi határról, el-
pusztították az ottlétő falvakat és a szuezi-
esatorna felé vonultak vissza. (Miniszterelnök-
ség sajtóosztálya.)

Meghiúsított angol partraszállás.

Konstantinápoly, november 4. A
főhadiszállás mai kelettel a követ-
kezőket közli: Az angol flotta no-
vember 1-én bombázta az egyiptomi
határon lévő Akabát, mire az ango-
lok megkíséreltek csapatokat partra
szállítani. Amidőn azonban négy
katona elesett, az egész csapat sietve
visszafutott a hajókra. Bár az ango-
lok sok ezer tüzéségi lövedéket el-
pazaroltak, a mi oldalunkon egyet-
len esendőr esett el. (Miniszterelnök-
ség sajtóosztálya.)

A török pénzügyminiszter lemondott.

Konstantinápoly, november 4. Dsavia
pénzügyminiszter lemondott. A pénzügy-
miniszteriumot ideiglenesen a belügyminiszter
fogja vezetni.

A szerb követ elutazott.

Konstantinápoly, nov. 4. Nenadovics
szerb követ elutazott. A szerb érdekek
képviselőt az Egyesült Államok nagy-
követe vállalta el. (Miniszterelnökségi sajtó-
osztály.)

Hősapkák és kézvédők.

Dr. Miskolczy Ferencné ömértósága meg-
bizásából értesitem a nagyérdemű hölgy-
közönseget, hogy a Vörös Kereszt céljaira szükséges **kötőgyapju-fonalak** ismét nagy
mennyiségben megérkeztek, melyeket a jótékony cél érdekében kilónként 10, 12 és 14 koro-
náért árusítok. **Czillér Imre.**

A khedive ultimátuma.

München, november 4. A Münchener Neueste Nachrichten rotterdami értesülése szerint a londoni török nagykövet elutazása előtt átnyújtotta az angol kormánynak a khedive ultimátumát, melyben az angol csapatoknak Egyiptom területéről haladéktalanul való kivonását követeli. (Magyar Távirati Iroda.)

Angol szuverénitás Egyiptomban.

Bécs, nov. 4. A lapok jelentik Amsterdamból: A semleges államoknál akreditált angol diplomáciai képviselők az illető államokkal jegyzékben közölték, hogy az angol király Egyiptomra kiterjesztette szuverénitását.

Francia hajó bombázása az odesszai öbölben.

Milanó nov. 4. (Saját tudósítónktól.) Konstantinápolyi és pétervári táviratok szerint a török hadihajók, amelyek az odesszai öbölbe hatoltak, a Portugál nevű francia gőzösre is több lövést tettek. A hajó súlyosan megsérült, két matróza pedig meghalt.

Orosz támadás a kaukázusi határon.

Pétervár, november 4. A pétervári Távirati Ügynökségnek jelentik Tiflisből: A cári helytartó napiparancsot bocsátott ki, amelyben közli, hogy a cár, tekintettel

arra, hogy a törökök megtámadták a fekete-tengeri flottát, megparancsolta a kaukázusi hadseregnek, hogy lépje át a határt és támadja meg a törököket. (Miniszterelnökségi sajtóosztály)

Perzsa ultimátum Oroszországnak.

Lipcsé, november 4. Pétervári jelentés szerint a perzsa követ átadta az orosz kormánynak annak a követelésnek jegyzékét, hogy az orosz csapatokat azonnal vonják vissza a perzsa vidékről. (Min. sajtóosztály.)

A török háboru hatása Olaszországra.

Milanó, november 4. A Corriere della Sera közli: Oroszországot, Angliát és Franciaországot a törökök fellépése sokkal jobban aggasztja, semmint bevallják. A Perseveranza illetékes forrásból megtudta, hogy Anglia retteg a pánizlam mozgalomtól. Olaszországnak minden oka megvan arra, hogy sokkal szigorubbán megóvja semlegességét, mint eddig, mert ha a törökök ellenségeihez szegődnek, akkor Törökország Lybiában a mohamedán népet fellázítaná az olasz uralom ellen.

Eltűnt egy orosz hajó.

Bukarest, nov. 4. A Veliki Knyaz Alexander Nikolajovics nevű orosz hajó, amelynek vasárnap este 8 órakor kellett befutnia a galaci kikötőbe, mind máig nem jelentkezett. Azt hiszik, hogy ez az orosz hajó is a háboru áldozata lett.

Szerbiában.

Kétezer szerb halott Sabácsnál

Szavapart, nov. 4. Sabács bevétele után amikor hősi csapataink bevonultak az ellenes szavaparti városba, nyilvánult meg csak valójában a vasárnapi ostrom hatása. Az utcákon egymás hátán tucatjával feküdtek a halottak, csupa lerongyolódott szerb katona. Szanítseinknek a halottak eltakarítása rengeteg munkát adott. Az elfoglalt városban magában ezer halottat szedtek össze, míg a Sabács körüli lövészárokban ugyanennyi kiszendvedett szerb feküdt.

A város teljesen össze van rombolva. Nincs ház, amelyet ne ért volna gránát. A templom tornya romokban, egyik kiálló részén azonban ott a feketesárga zászló, kétoldról körülvéve a magyar és horvát lobogókkal.

Sabácsot a Száva felől két monitorunk bombázta szüntelenül. Irtózatossá pusztítást vittek véghez a monitorágyuk, amelyek tüzeit még fokozták a nehéz ütegek, amelyek működésére a szerbek nem voltak elkészülve. Ezek a mozsarak még a legerősebb betonfedezéket is rommá lőtték.

A szerb ütegek minden áron monitoraink tüzelését akarták megakadályozni. Csaknem harminc ágyu ontotta tüzeit a két fürge monitorra, de ezek folyton változtat-

ták állásaikat, hol itt, hol ott bukkantak fel és a szerb lövegek messze tőlük, célt tévesztve, hatástalanul zuhantak alá a Száva mélyébe.

Most a szerbek Sabácstól délkeletre, Balgrád felé sáncolták el magukat. Lövészárkaik tízenhat kilométernyire vannak Sabácstól. Itt újból erősen elsáncolták magukat, a mi csapataink is futóárkokat készítettek, hétfőn egész napon át dolgoztak ezek építésén és most már ismét a rajvonalak puskái viszik a szót a vert szerb sereg megsemmisítésében.

A szerbek hanyatthomlok menekültek Sabácsból. Maga a csata délután négyig tartott. Azontul már csak a futó ellenséget üldöztük. A sabácsi villanytelep hatalmas kürtjét egyetlen lövéssel rombadöntöttük.

A legközelebbi napokban döntő ütközetek lesznek Szerbia északi részén.

Nagy tisztihány a szerb hadseregben.

Szófia, nov. 4. A Cambana nisi jelentése szerint a szerb hadseregben nagy a tisztihány. A legutóbbi harcok vesztesége következtében egyes ezredekben csak 3-4 tiszt maradt meg. (Bud. Tud.)

Az északi harctérről.

Harcok a Stryj és Opor hidjainál.

Lavonce, november 4. Állandó harcok folynak Stryj alatt a Stryj és Opor folyók hidjáért. Az oroszok Sinawodskánál több támadást intéztek ellenünk, amelyeket azonban visszavertünk. Az ellenség az ágyukat elásva, menekült. Több száz

szibériai és krimi foglyot ejtettünk. A körösmezői vonalon Nadwornánál győzelmet arattunk és ennek eredményeként a dolina-nadwornai vonalon előre haladtunk. Bolechowánál az oroszok erős támadását visszavertük, amely alkalommal különösen a lengyel légió tüntette ki magát.

A cár elutazott a harctérre.

Carszkoje-Szelo, november 4. Miklós cár a táborban álló sereghez elutazott. Alexandra Feodorovna cárné, a nagyhercegrónörökös és a császári pár leánya kikísérte a cárt a pályaudvarra. A vonaton, mely fél 12 órakor indult el, a hadügyminiszter és a cári kíséret volt.

A távol Keleten.

A japánok Csingtau ostromáról.

Tokió, nov. 4. (Magyar Távirati Iroda.) Hivatalosan közlik, hogy Csingtau bombázása tovább tart. A legtöbb német erőd elhallgatott. Csak két erőd válaszol szüntelenül a szövetségeseknek a szárazföld és a tenger felől intézett támadásaira. A bombázás tüzezt okozott a kikötő közelében és robbanást az olajtartályokban.

A Siochauchaon-erőd lángban áll. Egy német ágyúnaszád, amely egyik kéményét vesztette el.

A kínaiakat visszarendelték Franciaországból.

Genf, nov. 4. (Bud. Tud.) Az itteni jelentése szerint a Franciaországban tartózkodó kínai állampolgárok kormányaiktól felhívást kaptak, hogy térjenek haza.

Miniszteri elismerés a Katholikus Körnek.

A Kath. Kör választmányi ülése

A Katholikus Kör választmánya tegnap este tartotta választmányi ülését; jelen voltak: dr. Karácsonyi János egyh. elnök, Fetser Antal felsz. püspök, dr. Imrik Péter, Grócz Béla, dr. Némethy Gyula, Tóth Imre, dr. Molnár Imre, Papp Imre, Sünger Bertalan, Imrik S. Zoltán, dr. Kovács S. János, dr. Krüger Aladár, Stark Gyula, Justh Károly, Kelemen Kálmán, Karger Sándor, Oláry Gyula, Jánossy Aurél, Balázsovich Jenő, Sztarill Ferenc, Láng József választm. tagok és dr. Imrik Gusztáv titkár.

A vetítő-estély.

Dr. Vucskics Gyula jelentést tett a vetítő előadások előkészítéséről. A rendezőségnek a mai viszonyok közt nagy nehézségekkel kell megküzdeni, annak dacára a rendezőség mindent elkövet, hogy a közönség körében oly népszerűségnek örvendő vetítő-estélyek az idén is megtartassanak. Az első előadás tiszta jövedelmét a Kör a sebesültek élelmezésének javítására fogja adományozni. Szombaton ezt az előadást Bozóky Gyula százados tartja; ez az előadás félhatkor kezdődik. A többi előadások időpontját a Tiszántúlból fogják közzé tenni.

A miniszter köszönete.

Dr. Sigmund Andor jogakadémiai dékán közölte átiratban a Körrel, hogy a vallás-és közoktatásügyi miniszter a Katholikus Kör azon hazafias áldozatkészségéért, melylyel a Kör helyiségeit díjtalanul engedte át a kir. kath. jogakadémia céljaira köszönetét és elismerését fejezte ki.

Uj tagok.

Uj tagokul felvétettek: dr. Buday Gyula, dr. Lutter János jogakadémiai tanárok.

Orosz vendéglátás.

Az alázatos és alattomos muzsik. A vutki „szent“ ital. Káposztás korpakenyér.

Aki meg akar valamit tudni a háborúról, a katonák helyzetéről, a meghódított terület lakosainak viselkedéséről az csak egy értelmes közemberrel beszélgesen. A paraszt legény azt látja meg és mondja el, ami a tömeg nézőpontjából érdekes és fontos. Magát a tömeg életét figyeli, mert hiszen ő is a tömegbe tartozik és ez mindenestre van olyan fontos mint például az idegen nemzetek arisztokratáinak szokásai és életmódja. A nép ott marad az elfoglalt területen, mert oda köti a nyomora, (különösen Oroszországban), de a vagyonos más helyre költözik és ott is boldogul.

Bojtos Ferenc az északi harctérről jött haza. Nincsen sebe, csak kimerült. Augusztus 7-e óta masirozik Galiciában és Oroszországban. Az utóbbi napokban, mielőtt haza jött az orosz határon Zvangorod alatt egy kis faluban volt elszállásolva. Az ő százada sokat küzdött, nélkülözött, hát ott hagyták őket egy kicsit pihenni. Vagy tíz napig tanyáztak...-ban. Ez alatt a tíz nap alatt Bojtos Ferenc mindent megfigyelt.

Egy szegény muzsik volt a házigazdája. Felesége, két rettenetesen csunya lánya és egy szolga féle suhanc alkotta a családot. Azt talán említeni is felesleges, hogy az egész familia szennyben, piszokban tengődik, hogy a vizet csak látásból ismerik és hogy a sertés, meg aprómarha velük egy szobában lakik. A sovány disznó különben, télen a kályhát helyettesíti.

Az orosz paraszt rendkívül alázatosan fogadta a fáradt bakát. Direkt kihajtotta tiszteletére a hizót a szobából és ő feküdt a helyére. A maga vackát engedte át Bojtosnak, aki legelőször is vizet kért, hogy megmosakodjon és borotválkozhasson. Az egész család vigyorogva nézte ezt a tisztálkodási műveletet és amikor Bojtos Ferenc bepacsomagolta az ábrázatát, nagyot röhögtek a fehér habos arcu vitében.

Az étel dolgában bizalmatlan volt a baka. Nem kért enniaválót, hanem a saját konzervét és profuntját fogyasztotta el. Csak amikor az elfogyott, fordult eleséggért a moeskos házigazdához. A muzsik alázatosan kezeit dörzsölve, földig hajolva hozta a kenyereket. Fekete volt, mint a kátrány, ragacsos, szinte olyan, mint a esiriz.

Bojtos megvizsgálta ezt a „kenyeret.“ Láta, hogy korpából és még valamiből készült. A korpa és a még valami közé káposzta van vágva, ami nagyon bizonytalanná tette a kenyér kinézését.

Természetesen nem evett belőle a „mádlárlatta kenyérhez“ szokott magyar. A többiek is inkább nyers tojást, vagy szárított gyümölcsöt ettek. Az aprómarha nagyon gyorsan elfogyott. Sem Bojtos sem a többiek nem nagyon kérdezték, hogy eladó-e, hanem egyszerűen megvették. Kézpénzért, magyar huszfilléresért vették meg.

Három nap múlva már nem volt semmi husféle a faluban, csak a muzsik disznója. A fiuk este megbeszélték, hogy holnap hajnalban leszurják és elkészítik azt az állatot. Hajnalra kelve azonban a disznó eltűnt. Össze kutatták az egész falut, sehol sem találták. A muzsik égre földre esküdözött, hogy ő nem tudja hova tűnt a drága jószág. Persze nem hittek neki, hanem valamelyik baka egy kanesukával állott elő és úgy kezdte faggatni az orosz parasztot.

Óriási hatása lett ennek a fenyegetésnek. A muzsik el kezdett futni és a falu határában egy verembe elásva megtalálta az „elvesztett“ hizót... Az árát becsületesen megkapta.

Azt különben mindannyiszor, valahány-

szor orosz paraszttal találkoztak a mieink, tapasztalták, hogy a kanesukától rendkívül félnek. Bizonyos fokú undor tükröződik vissza az arcukon, ha ezt a sokágu szerszámot meglátják. Jó ismerősük.

Elmondta még Bojtos Ferenc, hogy az orosz paraszt szent italnak tekinti a vutkit és a szobájában függő primitív szent képeknek is úgy kedveskedik, hogy vutkit locsol rá. Nemsokat, hogy magának is maradjon.

Igy él az orosz paraszt, a cár, az atyuska népe. A mágnások pedig milliókat költenek egy évben lóra, eigányra és pezsgőre.

Biharmegye a múlt hóban.

Megszűnt a kolera. Polgári iskola Margitán.

Biharvámegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta meg november havi ülését. Az ülésen Miskolczi Ferenc főispán távollétében Fráter Barnabás alispán elnökölt. Az ülés megnyitása után Keszthelyi Zoltán főjegyző terjesztette elő az alispán havi jelentését, melyet rövidesen tudomásul vett a bizottság. A havi jelentés után általános érdeklődés közepette terjesztette elő jelentését Móri Ernő megyei főorvos a vármegye közegészségügyi állapotáról.

A múlt havi jelentésben, mint ismeretes, a főorvos arról számolt be, hogy a kolera Biharmegyében is fellépett és a körzsmenti községekben több áldozatot is követelt. Akkor a bizottság a főispán indítványára kimondta, hogy a legmesszebbmenő intézkedéseket fogantositja, még pedig a társadalom közreműködése mellett. Szerencsére a főorvos és a közigazgatási hatóságok rendkívül energikus eljárása folytán a veszedelem lokalizálódott és komolyabb baj nélkül meg is szűnt. Jelenleg egyetlen egy községben: Berettyóújfaluban van csak kolera eset. Ide is a Galiciából hazaérkezett katonák hureolták be a betegséget. A kolera elleni védekezésre különben most már az egész vármegye felkészült. A napokban megérkezett a belügyminisztertől a kolera elleni szérum és ha bárhol is szüksége mutatkoznék, azonnal használatba is vennék.

A főorvos örvendetes jelentése után Németh István pénzügyigazgató terjesztette elő havi jelentését.

Eszerint befolyt 1914. év szeptember havában 185660 korona, míg 1913. szeptemberben 282951 korona. Hadmentességi díjakból 1914. szeptemberben 2271 korona, míg 1913. szeptemberben 5594 korona. Jogilletékből 1914. szeptemberben 58346 korona, míg 1913. szeptemberben 167054 korona. Fogyasztási és italadókból 1914. szeptember 684.100 kor., míg 1913. szeptemberben 569.782 korona. Bélyegjüvedékből 1914. szeptemberben 57.193 korona, míg 1913. szeptember 137.877 kor. Dohányjüvedék 1914. szeptemberben 348.871 korona, míg 1913. szeptemberben 334.908 korona.

Kellner György főállatorvos jelentette ezután, hogy az állattenyésztés érdekében minden intézkedést megtett. A vágatások korlátozása által az eredmény rövidesen mutatkozni is fog.

Végül Vasady Lajos tanfelügyelő terjesztette elő Schmidler Anna margitai okleveles tanítónő kérelmét. A tanítónő Margitán magánjellegű női polgári iskolát akar létesíteni és ehhez kéri a bizottság engedélyét. A tanfelügyelő a kérelem elutasítását véleményezi, mert Margitán már tervbe van véve egy községi polgári iskola felállítására.

Fetser Antal felszentelt püspök azon a nézetten van, hogy a női polgári iskola Margita kulturájának fejlesztésére szolgálna, de meg magánjellegű is volna. A községi polgári iskola létesítése különben nincs még határozatilag kimondva, ezért a kérelem teljesítése mellett foglal állást.

A bizottság Fetser Antal javaslatát fogadta el és kimondta, hogy ily irányban tesz előterjesztést a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez.

Ezután több apró ügy elintézésével az ügy véget ért.

Tisza

a magyar nemzetállamról.

Gróf Tisza István miniszterelnök a napokban fogadta a budapesti napilapok szerkesztőit s bővebben nyilatkozott előttük legutóbbi felvidéki szemleutja eredményéről.

Elsősorban a kolerajárvány elfojtására tett intézkedésekről beszélt és kijelentette, hogy a kolera járványszerűen nem konstálható.

Az oroszok magyarországi betöréséről közölte, hogy az oroszok általában keveset pusztítottak, különösen az otthonmaradottak személy- és vagyonbiztonságára voltak tekintettel. Rombolás csak az elhagyott lakásokban történt.

Megvédelmezték a ruténeket és azt ígérték nekik, hogy az elmenekültek vagyonát és házáat ők fogják megkapni és azt is megengedték, hogy az elhagyott lakásokban pusztítsanak és fosztogathassanak. E közönséges büncselekmények miatt rendes bünvádi eljárás indult meg. A katonai törvényszékek előtt csak igen kisszámú kémkedési és hazárulási pör folyt és megállapítható, hogy a rutének ilyen büncselekményre is leg több- ször csak az oroszok részéről alkalmazott kényszereszközök hatása alatt ragadtatták el magukat.

Viszont megállapítható, hogy akadtak rutén polgártársaink, a kik martírhálált szenvedtek, mert nem akartak felvilágosítást adni az ellenségnek.

Általában örömmel és büszkeséggel konstálhatjuk, hogy a magyar nemzeti állam vonzerőt tudott gyakorolni nem magyarjku polgáira s a sokat hirdetett, „magyar zsarnokság“ alatt nyögő nemzetiségek a legtöbb helyen hiven, lelkesen teljesítették köteleességeiket. Hasonlítsa bárki össze a magyarországi rutének viselkedését a galiciáiakéval, valamint vegye fontolóra azt is, hogy a szerb lakosság körében, fájdalom, sok helyt mutatkozott szomorú és elítélendő jelenségek mennyivel nagyobb mérvet öltöttek Szlavóniában, mint a szorosan vett Magyarországon, vagyis ott, a hol a szerbség a magyar nemzeti államba illeszkedett volt bele.

A mai nagy idők tanulságaihoz tartozik az az igazság, hogy a nemzeti alapon felépített magyar állam az ország különböző ajku lakosságának hazafiúi hűségét és áldozatkészségét jobban biztosítja, mint más területek lazább szerkezete, éppen úgy, mint az a másik becses igazság, hogy a monarchia igazi összetartását s ennek folytán erőfelfejtési képességét, politikai és katonai hatalmát nem egy olyan reánk kényszerített államszerkezetben kell keresni, amely valami birodalmi közönség közjogi felépítésével a magyar nemzet függetlenségi vágyával és történelmi jogaival ellentétbe helyezkedik, hanem ellenkezőleg, abban a dualisztikus és paritásos közjogi szerkezetben, amely az egész magyar nemzet odaadó áldozatkész erőfelfejtését biztosítja a monarchia nagyhatalmi védelmében.

Azért olyan erős s azért olyan összetartó a monarchia, mert a birodalmi centralizáló feláldozásával a lelkek egységét sikerült megteremtenie.

A József-ezred köszönete Nagyvárad üdvözléséért.

A nagyváradi 37. József-ezred dicsőséges győzelme a déli harctéren, egyike volt a mostani háború kimagasló haditényeinek. A derék nagyváradi és bihari fiúk kitüntették magukat s önfeláldozó, hősiességükkel méltó utódaivá tették magukat vitéz elődöknek, kik másfél századon át védtek a magyar hazát.

A mostani dicső győzelem alkalmából, mint közöltük, Rimler Károly polgármester Nagyvárad város közönsége nevében táviratban üdvözölte a derék ezredet. Ebben az üdvözlésben benne volt Nagyvárad egész közönségének szívből fakadó igaz öröme és benső üdvözlése.

A polgármester üdvözlésére még tegnap

délelőtt megérkezett a válasz a következő távirattal:

Rimler Károly polgármester urnak
Nagyvárad.

Az ezredparancsnokság nevében, kérem, tolmácsolja őszinte köszönetünket Nagyvárad város közönségének szívélyes együttérzésük nyilvánításáért. A házi ezredben nem fognak csalódni ezután sem. Szívünkben a hazaszeretet lángja ég és a magyarok Istene nem fog elhagyni bennünket.

Drasser,
őrnagy.

Nagyvárad város üdvözlő sürgönyét a harctéren levő ezred tisztikarával és legénységével napiparancsban tudatták.

Göröngyök a csatamezőről.

Harctéri kiállítás a Vigadóban. Harctéri és muzeális emlékek a kiállításon. Szergán lesz a megnyitó ünnep.

Idegen országok száraz, kemény rögeit most magyar vitézek vére puhítja. Hej, nehezen enged. Kétszer, háromszor, sokszor kell meglocsolni, megáztatni bőségesen a bibor vérrel, de szívesen tesszük, odaadással ontjuk a vérünk harmatát, mert hisszük, hogy a hősök bibor nyomain a szabadság élet fehér, nehéz illatu rózsája fakad, a hol most fogas szelek fujnak a mély lövészárkokban, ott az élet, a testvériség a jövő boldogság barázdáit szántották meg fiaink fegyverei.

Aki itt maradt, ha tüzeleke, tengerszive, sas gondolata van, még akkor sem éri föl, hogy mit jelent ott lenni. Nem? Nos, ebben a gyönyörű elgondolásban akar segítségünkre lenni a harctéri kiállítás. Néhány barna göröngyöt: ágyut, gépfegyvert, pikát, srappellét, gránátiót, mundért, golyót, kardot, képet, fűlszerelést, szóval rögeket a harctérről fogunk bemutatni a Vigadóban, hogy ne legyen senki, aki megérte, átélte a világ legnagyobb, legesodálatosabb, legigazibb háborúját — egy emlék nélkül.

A harctéri kiállítást eszméjét Pécssett vetették föl, ott anyagiakban és moraliter óriási hatása, eredménye volt. Ezt a gondolatot vette át, propagálta laptársunk a Nagyvárad Napló szerkesztősége s a város vezetőségének részvételével az előkészítő bizottság addig fejlesztette a dolgot, hogy a kiállítás teljesen biztos, sőt alapjában már kész is. A kiállítás előkészítő-bizottsága ugyanis a város háza tanácstermébe ma délután 5 órakor első ülését tartja Rimler Károly polgármester elnöklése alatt, s az ülésen beszámol az előkészítő-bizottság nevében Rimler Károly polgármester a Harctéri kiállítás érdekében már eddig elvégzett munkáról. Ösmerteti azt az anyagot, a mely eddig már egybegyűlt és bemutatja a kiállítás megnyitó ünnepélyének programtervezetét.

Az egész körülbelül 2—3 hétre nyitva maradó harctéri kiállítás tervezete a következő: Mindenekelőtt Karácsonyi Géza szobrászművész két gyönyörű gipsz szobra nyer elhelyezést. Mindkettő a legteljesebb aktualitással bír. Ferenc József ősz, koronás főnk és Vilmos, a nagy császár szobrát mintázta meg a művész. Királyunk óriási szobra már kész s a szó legszorosabb értelmében nagy-

széri alkotás; a császáré most készül, de az is méltó párja lesz Ófelsége szobrának. A megnyitás alkalmával a sebesült katonák fogják körülvenni a szövetséges fejedelmek szobrainak talapatát. A szobrok előtt ellenségeink zászlai fognak heverni.

Gyönyörű történelmi és a folyó háborútól összeszerezgetett reliquiákat (már azok!) bocsátottak a Nagyvárad Részvételi Egylet egyfelől s hazatért hősök másfelől a kiállítás rendelkezésére. A Részvételi Egylet nagybecsű tárgyain kívül Adorján Emil, Balázs Ödön, Bócz Kálmán, Buzás Béla, Csanády altábornagy, Csete József, Gerő Armin, Géher Pál, dr. Gergely Dávid, Grósz Nándor, dr. Fekete Ferenc, Juricskay Barna, Kirschner Jenő, Medzidradzky Gáspár, dr. Mendelényi Béla, Rácz Miksa, Szóke Bálint, dr. Székely Adolf s mások hadi emlékei lesznek a kiállításon, melyeknek művészeti elrendezésén Karácsonyi Géza szobrászművész, Balogh István és Mikes Ödön festőművészek fáradoznak. Valóban fáradoznak, mert az anyag oly óriási, hogy csak az elrendezés óriási munkába kerül. De lesz is hatása.

Szerb és orosz ágyu a kiállításon.

Az előkészítő-bizottság felírt a honvédelmi miniszteriumba, kérve, hogy a nagyváradi harctéri kiállítás díszítésére és teljességére orosz és szerb ágyukat és gépfegyvereket küldjön Nagyváradra a honvédelmi miniszterium, hogy Várad népének lelkesedését, áldozatkészségét és a győzelembe vett hitét fokozzuk. A nagyváradi hadapródiiskola parancsnoksága útján viszont arra kérte az előkészítő-bizottság a honvédelmi minisztert, hogy a hadapródiiskola tanárai előadásokkal szerepelhessenek a kiállításon.

Az egész kiállítás alatt különben állandóan előadások, matinék lesznek. Nagyvárad előkelő hölgyközönségének, az intelligenciának s az aranyifjuságnak a bevonásával történik minden s a város igazán csak lelkesedéssel, hazaszeretetről és szépérezésekről egyben tesz majd tanúságot, ha a legteljesebb szeretettel karolja föl a kiállítást, hogy önzetlen, hatalmas, lelkes magatartásával százakat, ezreket juttasson a Vörös-Kereszt, a Jobbkéz s a hadbavonultak családtagjai számára.

Az előkészítő-bizottság ilyen stádiumba hozván a kiállítást, jóformán befejezte működését, miért is a legmélyebb ragaszkodás tisztelet és elismerés nyilvánítása mellett fölkerítette Pallay Lajosné urnót, hogy egy százas női bizottság alakításával vegye kezébe

a kiállítás további vezetését, amit ő készséggel el is fogadott. Az a hatalmas eredmény, szeretettől áradó tevékenység, melyet Pallayné urasszony az ő jobbkezei (őh, drága áldott kezek!) a háború kezdete óta kifejtettek városunkban, csak újabb biztositók a kiállítás sikerére.

Az ő vezetése alatt fognak a százas bizottság tagjai a kiállításon kalauzolni, emlékeket osztogatni, a passage cukrászdájában maguk lisztjéből, maguk keze sütőfőzte hadi pogácsát árulni s más ezer, a női sziv találmányosságából fakadó s még titok meglepetésekkel a látogatóknak szolgálni.

Igazán, a kiállítást mindenütt s minden hivatalos s közreműködő a legnagyobb örömmel, előzékenységgel fogta s csak majd a közönségen a sor, hogy a jövő hét szerdáján megnyíló kiállítást szeretettel karolja fel. Ami végre is a haza iránti kötelessége.

Háborús közgazdaság.

A gabona hatósági ára.

Még mindig késik az éji homályban. Ma egy hete ép, hogy irtunk e dologról s hogy a minisztérium ankétját is megtartották; eredmény, hogy azóta nem negyven, de negyvenkettő korona az ára a felsőmagyarországi búzáknak. Nincs messze a jövő, hogy majd — a tavaszon, mert a háború eltart jövőig — egy százassal fogjuk a búzát fizetni. Mert amilyen kemény legények a spekulánsok s a milyen erős a fegyverkezükből, még ezt az árt is ajándéknak fogják mondani.

De félre a tréfával. Amaz érdekes ankéton, Láncey Leó, Straszer Alfréd, Rubinek Gyula, Darányi Ignác, az ellentétek beható véleményei után így zárta be: az értekezleten minden oldalról érdekesen megvilágították a kérdést és a felszólalók túlnyomó többsége a maximális árak sürgős megállapításának szükségét hangoztatta. A maga részéről kiemeli, hogy a kormány e kérdésben még egyáltalában nem foglalt állást, de ma még azért sem nyilatkozhatnék, mert a vámterület közönsége óhajthatóvá teszi, hogy az osztrák kormányval lehetőleg egyöntetű eljárást kövessünk.

Azóta a kormány már tárgyalta is (a félhivatalos P. Lloyd szerint) az osztrák kormányval a gabonaárak hatósági megszabása kérdésében és értesülése szerint az illetékes köröknek az a terve, hogy a hatósági árszabással kapcsolatban a polgári hatóságokat is felruházták az élelmi szereknek hatósági rekvirálási jogával, amit természetesen a fogyasztó közönség rendelkezésére kell bocsátaniok. A gabona piac bizonytalansága követeli, hogy a kormány a terveit mielőbb valósítsa meg.

A háborút gazdaságilag, pénzügyileg eddig jól megállítottuk. Egy berlini lap egyenesen azt írja, hogy a németbirodalmi bank több tekintetben mintául vette a mi berendezéseinket. A Bank is leszállította a minap a kamatlábat, amit ha nem is irunk teljesen a javunkra, mert eredhet részben a megcsappant vállalkozási kedvől és alkalmából is, mégis olyan dolognak kell tekintenünk, mely az ipar, kereskedelem, agrárvilágnak hasznára lesz. Hadi kölcsönpénztárunk működése, sikere szintén a legteljesebb reménnyel kecsegtet.

Azonban mindent kockáztatunk, ha az ország gazdaságilag kevésbé tehetőssé millióit, kiszolgáltatjuk a kevés hatalmasnak. A háború a középsztályt — a legköznapibb értelemben véve ezt — sújtja most legjobban. A kisgazdától a kézművesig, diplomás és polgári rétegig: ez az a rész, mely fiainak vérével elsősorban áldoz a csatamezőn, áldoz itthon filléreivel, koronáival s áldoz önéletének fönntartásával is. Mert az igényeit a legszorosabbra fogta eddig is és most is ezeknek kielégítésével leginkább ki

van téve a minden oldalról való „prézelésnek”, nyuzásnak. A mai idők nem vitatkozásra valók, de az tény, hogy hazánknak ez a fele, nagyobb fele a békében végzett munkájával, a most tanusított hazafias és csodálatraméltó viselkedésével elsősorban érdemelte ki, követelheti magának az illetékes köröktől érdekei védelmét.

Nem tévedünk tehát akkor, ha minden néven nevezendő élelmicikk árának a sürgős és a mainál alacsonyabb hatósági meg szabását követeljük.

A pesti lapok kéretlen beküldött, tendenciózus és azonos szövegű tudósításai örvendő irnak:

„Bizvást el lehet mondani, hogy a helybeli gabonatözsden már régen nem volt az egész vonalon olyan szilárd az üzlet, mint ma délelőtt.”

Szép, szép; de nem gondolják-e meg, hogy a buza ára olyan fokot ért el, minőt eddig egyáltalában soha: hogy 42 korona 10 fillér volt a legutóbbi árjegyzés egy mázsa buzánál. És nem gondolják-e meg, hogy abból a 42 koronás buzából nekik 62 koronás lisztet örölnek a malmok; vagyis, hogy a buza ára és a liszt ára között husz korona a különbség, holott máskor 9-10 korona volt?

A miniszternek meg van a jó szándéka, hogy segítsen a bajon, Temesvár város példát adott azzal, hogy először hatósági árt szabott és kihágással bünteti a zsarolót s amellet hatósági kiárusítást is rendezett be, nálunk is volt valami szó a hatósági összevásárlásról s kiárusításról, a piacon is kezd a hatóság a piac kiskirálynőinek körmére nézni, hanem ez kevés az üdvösségre. Téli bevásárlásokat most nem igen lehet tenni, (két értelemben sincs miből) s így majd a télen a garasoskodásra lesz ráutalva mindenki: ettől pedig mentsen meg az Isten bennünket. És mentsen meg a Tekintetes Felsőbb Fórum azzal, hogy hatósági uton veszi védelmébe a polgárságot.

..HIREK

A téli háboru borzalmai ellen harcosainknak prémre van szükségük. Enyhítsük szenvedéseiket és küldjük egyetlen darab prémünket is a Hadsegélyző Hivatalnak, Budapest, Váci-utca 38. A szállítás díjmentes.

*** Kongregációi élet.** Az Urnök Máriakongregációja ma d. u. 3 órakor a Szent László menedékházban tartja rendes összejövetelét. Az Urak Máriakongregációjaja ma este fél 7 órakor a szokott helyen tartja rendes összejövetelét.

*** A vízvezeték vize egészséges.** Nagyváradi város mérnöki hivatala negyedévenként rendszeresen megvizsgálta a vízvezeték vizét és pedig úgy a vizműtelep, mint a város néhány, egymástól távolesó kutjának vizét. Pár héttel ezelőtt ismét küldött fel megvizsgálás végett 4 üveg vizet a mérnöki hivatal, ezekre most érkezett meg az orsz. vegykeresleti állomás véleménye. Eszerint a nagyváradi vízvezeték vize vegyileg és bakteriologiai tekintetben ivásra használható, kifogástalan. Átlag egy köbeentiméter vízben 80-100 az egészségre közömbös bakteriumot találtak. Mindenesetre megnyugtató a vizsgálat

eredménye, különösen most, mikor a kolera veszedelem fenyeget s mikor a Sebes-Körös vize kolera-fertőzött.

*** Közigazgatási bizottsági ülés.** Nagyváradi város közigazgatási bizottság ma, csütörtökön délután 3 órakor tartja rendes havi ülését a városházán.

*** Egy évre fizetik a telefondíjat a fősolgabírók.** A belügyminiszter tegnap rendeletileg tudatta Fráter Barnabás alispánnal, hogy a jövőben a fősolgabírói hivatalokban használt telefonállomások után az eddigi havi előfizetési díjakat egy évre egyszerre, egy összegben kell fizetni. A díjak július 1-től a következő év június 30-ig esedékesek. Kedvezmény az is, hogy a díjakat utólagosan kell fizetni.

*** Egy Széchenyi gróf hősi halála.** Gróf Széchenyi Tivadar, a 7-ik honvéd-huszárezred századosa az északi harc-téren hősi halált halt. Az elesett hős huszárkapitány a pápai 7-ik honvéd-huszárezrednél kezdte meg katonai pályáját, mint tiszthelyettes; itt lett százados is. Az elesett grófnak nem volt családja, nőtlen ember volt, édesatyja néhai gróf Széchenyi Tivadar v. b. t. t., édesanyja Erdődy Emmy grófnő, aki gróf Erdődy Gyulának nővére. A hős huszárszázadosnak Felsőlendván vannak nagy birtokai s most nem rég készült átvenni az uradalmat saját kezelésébe. Gróf Széchenyi Tivadar a hős huszárkapitány unokatestvére volt megyéspüspökünknek: gróf Széchenyi Miklós v. b. t. tanácsosnak és mostoha testvére volt gróf Batthyány Vilmos nyitrai megyéspüspöknek. Gróf Batthyány Vilmos megyéspüspök elutazott Lendvára, hogy az özvegy grófnőt előkészítse arra a nagy csapásra, mely fia elvesztésével érte.

*** Halottak — sebesültek.** Laboda László s. Labonecz János mh. Laczai Sándor s. Lajter Ferenc tiz. s. Lakatos György s. Lakatos József őrv. s. Lakatos Zsigmond s. Z. Lakatos István s. Lakatos Bálint s. László István s. Lázár Gábor s. Lázár Illés s. Lar Puokop s. Legerő Ferenc s. Lénárt József szakv. s. Lénárt Sándor s. Lengyel Antal s. Lente János tiz. s. Leó Flórián szakv. s. Leposa József e. é. ő. s. Lőcsei Sándor s. Loos Sándor s. Lorencz Imre s. Lőrincz György s. Lőrincz József s. Lovász Sándor s. Lovász László őrv. s. Löwi Adolf szakv. s. Ludmann László szakv. s. Ludmann Lajos s. Lukács Sándor s. Lukács Demeter s. Lukács Ferenc s. Lukács László s. Lukács Miklós s. Lukács József s. Mádai Zoltán s. Magincz Pál s. Magyar Flórián tiz. s. Magyar Bálint s. Majer György szakv. s. Makula Gusztáv s. Mareczek Mihály s. Marek János s. Markovics József s. Márkus Sándor s. Marozsán Mihály s. Majtok Ferenc s. Maly János s. Medve Mihály s. Megyaszai Márton szakv. s. Mészáros Ferenc s. Mészáros Gábor s. Mészáros György őrv. s. Mezei Vilmos s. Merő Imre s. Mihálkó István szakv. s. Mihály István őrv. s. Mihók József őrv. s. Miklós István s. Miklósi Márton tiz. s. Mikó István s. Mikula Ferenc s. Modu József póttart. mh. Molnár István szakv. s. Molnár Gábor s. Molnár János s. Molnár Lajos s. Molnár Mátyás zászlóalj-kürtös s. Molnár István szakv. s. Molnár István őrv. s. Mónai István szakv. s. Mozár Gábor s. Móriés Imre szakv. s. Móriés Imre s. Móriés György s. Nádházi Sándor mh. Nagy Béla őrv. s. Nagy Béla tiz. s. Nagy Sándor tiz. s. Nagy Imre s. Nagy György s. Nagy József őrv. s. Nagy József s. Nagy Gyula e. é. ő. tiz. s. Nagy Károly s. Nagy Lajos őrv. s. Nagy Lajos s. Nagy Mihály s. Nagy István szakv. s. Nagy Bálint szakv. s. Nagy Imre s. Cs. Nagy Imre s. Cs. Nagy Imre mh. F. Nagy Sándor s. F. Nagy Imre őrv. s. G. Nagy Sándor s.

K. Nagy Lajos szakv. mh. Nagy József II. s. Nagy János IV. tiz. s. Nagy Imre VII. s. Németh István tiz. s. Némethi György őrv. s. Noll Ferenc s. Nyakó Miklós s. Nyegrucz Tódor s. Nyegrucz Demeter s. Nyéki Bálint s. Nyilas Sándor század kürtös s. Nyiri József s. Nyiri Márton szakv. s. Nyitrai Márton tiz. s. Ozelak József s. Oláh Sándor s. Oláh Imre s. Oláh János szakv. s. Oláh József s. Oláh István s. Oláh Bálint tiz. s. Oláh István tiz. s. Onodi József s. Onyicza Paskul s. Orbán Sándor s. Orbán Vince tiz. s. Orosz Márton s. Pálfi Sándor szakv. s. Pántye Péter tiz. s. Pántye György s. Papp József őrv. s. Papp Sándor s. Papp Illés őrv. s. Papp János század kürtös s. Papp Gyula s. Papp Károly s. Papp László szakv. s. Papp Péter s. Papp István tiz. s. Papp Tamás őrv. s. Patai István s. Pázmándi Antal tiz. s. Pecze István tiz. s. Pelei József s. Percze Mihály mh. Pesti Lajos e. é. ő. s. Péter Antal őrv. s. Pető Lajos őrv. s. Petrohai Ferenc s. Petye Miklós s. Péntes György s. Pintyueza János póttart. s. Pintyueza Koriolán s. Pócsi János szakv. s. Pokol Imre s. Pokol Gyula őrv. s. Polacsek Sándor s. Polonkai Gábor őrv. s. Popa Sándor mh. Popa Mihály s. Popa Péter s. Popovics Péter s. Porczán László s. Pozsony János szakv. s. Purguj s. (Folyt. köv.)

*** Elveszett a nagylétai földesur ajándéka.** A mult század elején történt, hogy egy jólelkű nagylétai földesur tekintélyes földbirtokot hagyott jobbágyainak. Az értékes ajándékot használták is egészen addig, mig új világ született Magyarországon és megtörtént a telekkönyvezés. Az ötvenes években fogatosított telekkönyvrendezések alkalmával a kérdéses földterületet nem a jobbágyok utódainak, illetve az urbéres közönségnek, hanem a politikai község nevére telekkönyvezték. Így szerepelt a nagy darab föld 1897-ig, amikor az urbéres közönség beigazolta jogát a földhöz, amit a politikai község el is ismert és megengedte, hogy a telekkönyvi hibát kiigazítsák. A kiigazítás azonban elmaradt. Most az urbéresek ismét felvetették a kérdést és újból kérték a községtől a kiigazításkor szükséges engedélyt. Most már azonban másként fogták fel az ügyet és kijelentette a képviselőtestület, hogy egyelőre nem dönthet a kérelem felett, mert a községi levéltárban semmi adat sincs, ami az urbéresek jogainak támogatása mellett szólna. A székelyhidi fősolgabíró tegnap az alispánhoz terjesztette be az ügyet felülvizsgálás végett.

*** A vasgyűrűk.** Nagyváradi város főispáni hivatalához megérkeztek.

*** A katonák családjai részére.** Nagyváradi városához a hadbavonult katonák családjai részére újabban a következő adományok folytak be: Dr Paczauer Mór 5, Kráth László, Makay nővérek, Riedl Gusztávné, Hranyczy Károly 10-10, Weisz Kálmán kórházi berendezési vállalkozó 300, Farkas Izidor 100, Mihelffy Adolf ügyvéd 50, a Nagyváradi Kereskedelmi és Forgalmi Bank r. t. tisztikara november havi fizetésükből 4843, a Nagyváradi Olasz Községi Polgári leányiskola tantestülete november havi fizetésükből 30. Szmekta L. Ödön igazgató a Nagyváradi Premontrei Társházi nevében november havi részlet fejében 50, Fellner Fanny gyűjtése 250, Kurländer és Ullmann cég gyűjtése: Dénes Sándor dr, Kappel Ignátz, Stern Rezső, Sorbán Lajos, Weisz Dávid, Baranyi Regina, Robinstein Adolf, Adler Ferenc, Bandika, Thomas Fülöp, Lindenfeld Mór, Löwi Son 1-1, Grósz Gyula, N. N. —80-80, N. N., N. N. —60-60, Goldmann Márton, Buczás Sándor, N. N., Spornát Zsigmond, Szabó Sándor, Szőke István, N. N., Kun M., Fuchs Jakab, Barán L.,

Mózes Adolf, Goldfinger József, Grosz Jenő, Steinfeld Lajos, Kessener József 50-50 fill., Weiszmann Jakab, N. N., Borhelyi Sándor, Fisch Benjamin Feterlicht Vilmos, Schlinger Sámuel, Klein Hermann, Tichler Sámuel, Veisz S., Klein Dezső, Hirsch Samu, Kohn Ferenc, Kelein Simon, Glück József 40-40 fill., Krausz Dezső, N. N., Plesz Imre, Bernáth Bertalan 30-30 fill., N. N. Kelepecz Ernő, Láné József, N. N., Fazekas Lajos, Neuer Vilmos, Schwartz Jenő, Kóhn Simon, N. N., N. N., Izsák Simon, N. N., Kik Kálmán, Olvashatlan, Neufeld, Kohn Béla, Káhan Jakab, Szege József, Farkas József, Szabó Sándor, Nagy Péter, Ehrenfeld Sámuel, Gottdenger László 20-20 fill., N. N. 16 fill., N. N. 14 fill. összesen 35 korona. Pántya Péter gyűjtése: Pántya Péter éeg 20 kor. Heisler Béla gyűjtése: N. N., N. N., 25-25 N. N., N. N., N. N., 10-10 fill., összesen 1 korona.

* **A Félix-fürdő új vonatja.** A mi gyönyörű Félix-fürdők készül a téli kúrára. Most is szaporán látogatják gyógyító hőforrásait s az élet olyan eleven és mozgalmas odakinn, mint a szezon közepén. A legközelebbi időre nevezetes, magas vendégeket is vár Komzsis Alajos, a Félix-fürdő fáradhatatlan népszerű gazdája. A haretérről fényesrangu tiszték jönnek a Félixbe néhány napi pihenőre üdülni s fogadásukra nagyszabású előkészületek történnek. A Félix-fürdőből egyébként máttól kezdve rendes új vonat közlekedik, mely este 8 óra 9 perckor indul Nagyváradra s így a vendégek az egész napot a kellemes, minden kényelmet nyújtó gyógyhelyen tölthetik.

x **Watta és kötszerfélék** nagy mennyiségben raktáron vannak az Apolló drogueriában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár r. t.** (Bémer-tér 4. szám) a közönség tájékoztatása céljából közli, hogy elfogad új betéteket, a melyek nem esnek a moratorium intézkedése alá, takarékbetétkönyvecskére és folyószámlán a legkedvezőbb kamatozási és visszafizetési módokat mellett. Pénztári órák: d. e. 9-től 12-ig.

x **Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x **Három liter** családi rumot készíthet bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle *Rumkivonattal*. Ára utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogueriájában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

* **Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r. t.

x **Kiadó lakások.** Szacsavay-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nél.

x **Egy nagy raktárhelyiség** a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nél.

x **Poloskairtó Noxin** biztos szer. Ára: 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogueriájában Rákóczi-ut 7-B.

Értesítés. Van szerencsénk a helyi és vidéki nb. vevőinknek, valamint a n. é. közönségnek szives tudomására hozni, hogy uri-szabó üzletünket a Bémer-térről

Rákóczi-ut 12. szám alá

az ujonnan épült Apolló-épületbe helyeztük át. Továbbra is szives pártfogásukat kérve vagyunk tisztelettel

LEBOVITS ÉS FIA
uri-szabók.

Rákóczi-ut 12. Apolló épület. Telefon 871.

* **Több egyszobás lakás kiadó.** Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák

és Hó cipők
legjobb minőségben

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-uton kaphatók.

x **Védekezés a kolera ellen.** Hathatós bacillusölő és fertőtlenítő szerek Lysoform, Carbolsav, fertőtlenítő szappanok. Kalszappan, stb. Kiváló, megbízható minőségben kaphatók és házhoz szállíthatnak. Farkas István Apolló drogueriában Nagyvárad Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

A legszebb

kézimunkák

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Csütörtök: Oroszok Máramarosban.

Péntek: Rezervisták.

Szombat: Vörös ördögök.

Vasárnap délután: A gránicon. Mindnyájunknak el kell menni!

Vasárnap este: Ikrék a táborban. (Ujdonság.)

Szerző a főszerepben.

— Tompa Kálmán fellép a saját színjátékában. —

Rendkívül érdekes művészestéje lesz ma a Szigligeti-színháznak. Akként történt a dolog, hogy Tompa Kálmán rokonszenvesen fogadott alkalmi színjátékának a bemutatóján Bihari Ákos, a kitűnő művész játszotta az esperes jelentős szerepét és ezzel a szereposztással volt kitűzve az Oroszok Máramarosszigeten csütörtöki előadása.

Bihari Ákos azonban most hirtelen gá-

tolva lett abban, hogy csütörtökön este felépjen, amennyiben sürgőnyt kapott, amelyben arról értesítik a jeles művészt, hogy öcsese, aki a déli haretéren küzdött, súlyos sebesülten a szabadkai katonakórházban fekszik. Bihari Ákos tehát Szabadkára utazott és így műsorváltozást kellett volna csinálni, a Szigligeti-színház derék művészgárdája azonban ragaszkodik a konszolidált viszonyok tradícióihoz és irtózik — a műsorváltozástól.

Igy tehát oly érdekes módon oldották meg a kérdést, hogy az esperes szerepét, maga a szerző: Tompa Kálmán fogja játszani, aki ezzel alkalmat nyújt a közönségnek arra, hogy ezen az estén a kitűnő szerző, országosan híres művészqualitásaival is megismerkedjék.

Legújabb táviratok.

Hivatalos győzelmi jelentések.

Északról.

Budapest, november 4. (Hivatalos.) Orosz-Lengyelországban az ellenség csapataink mozdulatait tegnap nem zavarta. Egyik hadtestük a lisa-goriai harcokból husz tisztet és kétezerkét-száz főnyi legénységet hoz foglyul. A galíciai harcvonalban Podbuznál, Sambortól délre kétszáznál több, ma reggel pedig Jaroslounál háromszáz orosz megadta magát. Hőfer vezérőrnagy.

Délről.

Budapest, nov. 4. (Hivatalos.) Csapatunk további előnyomulásunk folyamán Sabáctól délre és délnyugatra újlag ellenségre találtak. Az azonnal megkezdett támadás kedvezően halad előre. Romanjan lefolyt harcok alatt összesen hét tisztet és hatszáznegyvenhét főnyi legénységet fogtunk el, öt ágyut, három löszert kocsit két géppuskát, valamint sok löszert és hadi anyagot zsákmányoltunk. A montenegróiaktól több mint hat ezer drb marhát elvettünk, melyet Boszniából magukkal akartak vinni.

Nyugatról.

Budapest, nov. 4. Német nagy főhadiszállás jelenti: Támadásaink Ypres ellen, Arrastól északra és Soissonsól keletre lassan, de sikeresen haladtak előre. Verdunól délre és a Vogézekben francia támadásokat visszavertünk. A keleti haretéren semmi nevezetes dolog sem történt. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A szerencsétlenségek városa.

Messina, nov. 3. (Saját tudósítónktól.) Egy utasokkal zsufolt vegyesvonat hidon áthaladva mindenestől a mélységbe zuhant. Az utasok sorsa eddig ismeretlen.

Csingtau ostroma.

London, november 4. (Saját tud.) A Dail Telegraph jelenti Pekingből, hogy a

csingtaui német védőőrség ágyutüze teljesen tönkre teszi, tervszerűen semmisíti meg a japánok összes védműveit. A Csingtau körüli vidék teljesen alá van aknázva.

A hadi kölcsön kibocsátása.

Budapest, november 4. A pénzügyminiszter a mai nap folyamán tanácskozásokat folytatott a budapesti pénzintézetek vezetőivel a hadi szükségletek költségeinek fedezésére kibocsátandó állami kölcsön tárgyában. A tárgyalások eredményeképpen megállapítást nyert, hogy a pénzpiac jelenlegi helyzete egy belöldi állami kölcsön kibocsátására kedvező és így hadikölcsön kibocsátása már a legközelebbi időre várható.

TANÜGY.

Iskola megnyitás. A Ritoók-utcai fiúiskolához beírt tanulók szülőit, illetve gyámjait tisztelettel értesítem, hogy a tanítást november 5-én, csütörtöktől kezdve egyelőre a széles-utcai községi iskola helyiségében tartjuk naponként délután 2 órától 4-ig. A tanulók az első előadás előtt november 5-én csütörtök délután fél kettő között gyülekeznek a Ritoók-utcai iskolánál, honnan elvezetjük őket a széles-utcai iskolához. Nagyvárad, 1914. november 4. *Bitzó János*, igazgató.

Tanévnyitása az iparostanonciskolában. Tudatom a t. tanoncotartó mester urakkal, hogy az iparostanonciskola előadásai f. hó 6-án, pénteken újlag kezdtük veszik. Minthogy pedig a tantermek csak korlátozott számban állanak rendelkezésünkre, a tanítási napok kijelölésénél úgy a közismeretnél, mint a rajznál némi változtatást kellett eszközölnünk. Hogy e változtatásokat a tanulókkal megismertethessük: felkérem a t. mester urakat, hogy összes tanulókat bármely napra iratkoztak is be, folyó hó 6-án d. u. 2 órakor a nagypiaci közs. polg. fiúiskolába felküldeni szíveskedjenek. Nagyvárad, 1914. nov. 3. *Lukács Ödön*, iparokt. biz. eln. *Szűts Izsó*, iparisk. igazgató.

IRODALOM.

A Szent Család képes havi folyóirat novemberi száma most jelent meg a következő tartalommal: Kiáltás az Urhoz. Győröthy Elemér. — Istenben bizó özvegy. Semmer Iwre O. E. — Hogyan imádkozunk? Angelusi. — A szeretett apostola. Domonkos István. — Az egyház legrégebbi remetkezőhelyei. III. Stöhr Géza, Ker. János. — Jó tisztuló lelkek. M. I. N. D. — A válás és a háború. P. Hárs Agoston. — Dicső halál. M. I. N. D. — Életképek. Dezső. — Gondolatok. Felelős szerkesztő: P. Szabó Feréris. Kiadja: Karmelita rendház Győr. Előfizetési ára egész évre 2 korona.

Katholikus Szemle most megjelent kilencedik füzet tartalma: Visszaemlékezés Ferencz Ferdinánd és Hohenberg Zsófia hercegnőre. Csitány Béláné. Altruizmus a társadalomban. Jehlicska Ferenc dr. — A thárai bolgárok egyházi uniótörekvéseink kezdete. Stöhr Géza. — Alvajáró. Költemény. Kiss Menyhért. — Otthon. Költe-

mény. P. Pál Ödön. — Szomorú versek. Vértessy Gyula. — Külföldi folyóiratok szemléje. — Magyar folyóiratok szemléje. bg. — Könyvismertetések és bírálatok: Prohászka Ottokár: A tulvilág tornácaiban. Ism. Némethy Ernő. — Saviczki: Der sinn des Lebens. Ism. Tóth Tihamér dr. — Dukdek János: Dokmatikai olvasmányok. Ism. x.-i. — Zoltány Irén: A pannonhalmi főiskola évkönyve. Ism. Mihályfi Ákos. dr. — Kuncz Ferenc: Hitvédelmi közlemények. Ism. W. K. — Bangha Béla S. J.: Jellemrajzok a kath. egyház életéből. — Jörngensern: Eindrucke und Stimmungen. Wéber Pál dr. — Kriston-Rovó: Peter und Hans Kranich.

KÖZGAZDASÁG

A Biharmegyei Gazdasági Egyesület választmányi ülése.

Tegnapelőtt tartott ülésén fontosabb ügyekkel foglalkozott a Biharmegyei Gazdasági Egyesület igazgató választmánya. Az ülésen Markovics Antal elnökölt.

A téli tanfolyamokat a földmiv. min. ezuttal nem részesítheti államsegélyben, mire a Gazd. Egyesület választmánya elhatározta, hogy a földmivelésügyi miniszter ki- rendeltségével karöltve, bár kisebb arányokban, ez évben is megtartják a gazd. téli tanfolyamot.

Az elnökség javaslatára, hosszabb vita után, a következőket fogadták el: a gazdasági eselésekkel a július októberi évnegyedre kiadott természetbeni járandóságot meghagyják a habavonult családjánál, de a habba vonult felesége köteles dolgozni s ez esetben a pénzbeli járandóságot is megkapja. Októbertől, december végéig lakást, fűtést, állattartást s a teljesített munkához képest a termény felét vagy harmadát s ennek meg-

felelő pénzárandóságot kapnak. Akiknek dologképes itthonmaradtja nincs, fűtést, világítást és állattartást kap s a gazda kieszközli a család részére a megfelelő államsegélyt. Ezen megállapodást a közigazgatási hatóságok után közhírré teszik.

A nagyszalontai új vásártartási szabályzatot véleményezték azzal, hogy a vásárt a július 15-hez legközelebb eső pénteken és szombaton tartásuk meg.

A belényesi országos vásár áthelyezését szintén véleményezte az igazgatóválasztmány.

Az elnökség jelentését arról, hogy a háború által elvont munkások távolléte dacára a vetések és az őszi munkák a vármegye területén rendben folynak s a vetés a kisgazdáknál már be is van fejezve.

Az egyesület tagjai sorába felvették Belány Gyulát Darvasról, Géher Lajost Derecskéről és Popovits Flórárt Harangmezőről.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Kevés pénzért sok mindent vásárolhat, és pedig:

női harisnyák, párja 30 fillértől, selyem harisnyáig
férfi zokni „ 28 „ „ zokniig
gyermek harisnya kötött 20 fillértől. Női férfi fehérneműk zsebkendők, ridikülök pénzerszények, ernyők igen olcsó árért. Himzés valódi klóplai csipkék.

Férfi gallér darabja 10 fillér,

csak míg a készlet tart. Vidéki rendelések utánvétel, viszont eladóknak engedmény, meg nem felelőért a pénzt visszaadjuk.

Blein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

Félix-Gyógyfürdő

Téli és nyári gyógyhely Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb háv víz forrása, víz hőfoka 49° 17 millió liter víz napi mennyiség.

Gyógyjavallatok: köszvény, rheuma minden formája, ischiás, izadományok, csontbetegségek és sérülések, női ivarszervek különböző megbetegedései ellen.

1909. évben 9200 beteg hagyta el gyógyultan a páratlanul hatásos Félix-gyógyfürdő gyógyforrásait.

Curtaxe nincs, prospektust készséggel küld az igazgatóság. A megsebesült és megbetegedett katonák egészségének helyreállítása legelőbb esetben kívánatos teszi a kénes meleg hév víz gyógyfürdők használatát. Hogy a sebesültek és más betegek a kénes meleg gyógyfürdőt könnyűszerrel és jutányosan megszerezhessék, a következő ajánlatot tesszük:

Tiszta urak részére szoba, fűtés, világítás, egy tükör- vagy kádfürdő pakolással, reggeli kávé vagy tea süteménnyel, déli étkezés három fogás, esti pedig két fogás, délben és este kenyér, naponta 7 koronába kerül.

A fürdőkbe vezető folyosók állandóan fűtve vannak s meghűlés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Legénység részére szoba, három, esetleg négy személy részére, fűtés, világítás, naponta egy tükör-fürdő, reggel fél liter forralt tej, 20 deka kenyér, délben leves, főzelék, sült vagy főtt hússal feltéttel, 20 deka kenyér, este főzelék sült hússal vagy fél liter forralt tej és 20 deka kenyér, naponként és személyenként 3 kor. 50 fillér.

6 személyvonat érkezik naponta a Félix-fürdő állomására. Állandó posta és interurbán telefon a fürdőtelepen.

Félix-fürdő Igazgatósága.

6232—1914. eln. szám.

Hirdetmény.

Ó császári és apostoli királyi Felsége 1914 évi augusztus hó 17-én kelt legfelsőbb kénhatával a vöröskereszt körül szerzett érdemek elismerésére diszjelvényt, illetőleg diszérmet méltóztatott legkegyelmesebben alapítani.

Erről a diszjelvényről, illetőleg diszérmetről való és Ó császári és apostoli királyi Felsége által ugyancsak 1914 évi augusztus hó 17-én kelt legfelsőbb elhatározással legkegyelmesebben jóváhagyott alapszabályok közlésével azzal értesitem Nagyváradi város hazafias közönségét, hogy a diszjelvény, illetőleg diszérmet elnyeréséért minél számosabban törekedni sziveskedjenek.

A diszjelvény, illetőleg diszérmet elnyeréséhez szükséges folyamodvány nyomtatványok az összes vidéki vöröskereszt fiók-egyleténél díjmentesen kaphatók.

Az Ó császári és apostoli királyi Felsége által az 1914. évi augusztus 17-én kelt legfelsőbb kénhatással a Vörös-Kereszt körül szerzett érdemek elismerésére alapított diszjelvényre vonatkozó és az ugyanazon a napon kelt legfelsőbb elhatározásával jóváhagyott

alapszabályok.

Ó császári és apostoli királyi Felsége az emberiségre oly áldásos Genfi Konvenció létrejöttének 50. évfordulójára napján legkegyelmesebben diszjelvényt méltóztatott alapítani a monarchiában működő Vörös-Kereszt körül szerzett érdemek elismerésére. E diszjelvényt illetőleg a következő alapszabályok érvényesek:

1. §. A Vörös-Kereszt körül szerzett érdemek elismerésére szánt diszjelvénynek három fokozata van. E diszjelvényhez további kitüntetésként, még diszérmet is csatolkozik, mely „Diszérmet a Vörös-Kereszt körül szerzett érdemekért” nevet visel s két fokozattal bír.

A diszjelvény fokozatai a következők:

1. A Vörös-Kereszt érdemsillaga.
2. A Vörös-Kereszt I. osztályu diszjelvénye.
3. A Vörös-Kereszt II. osztályu diszjelvénye.

A diszjelvényhez csatolkozó diszérmet fokozatai a következők:

1. A Vörös-Kereszt ezüst diszérme.
2. A Vörös-Kereszt bronz-diszérme.

2. §. A diszjelvény legfőbb tulajdonosa Ó császári és apostoli királyi Felsége.

3. §. A diszjelvény adományozható mindazoknak, akik a monarchiában működő Vörös-Kereszt önkéntes segélyszolgáltatásának a terén békében vagy háborúban érdemeket szereztek maguknak.

Háborúban szerzett érdemek elismeréséül a diszjelvény hadi ékítménnyel is adományozható.

4. §. A diszjelvény első és második fokozatát Ó császári és apostoli királyi Felsége a Vörös-Kereszt védnök helyettesének előterjesztésére adományozza; a diszjelvény harmadik fokának valamint a diszérmetnek Ó császári és apostoli királyi Felsége nevében való adományozására a védnök-helyettes van felhatalmazva.

A védnök-helyettes a legalázatosabb előterjesztés, illetve adományozás előtt meghallgatja a kitüntetendők névvel illetékes állami hatóságok véleményét.

5. Az érdemsillag zománczott ezüstkereszt, melynek szárai közt, a találkozás alkotta négy sarokból sugárzó ezüst kékék törnek elő. A keresztben, melynek külső szárszélei kifelé hajlanak, fehér alapon hasonló alakú kisebb vörös-kereszt látható. A kereszt fehér és kerek középpajzsában a genfi kereszt mintájára zománcos vörös-kereszt ékeskedik. A középpajzs alsó szélén „Patriae ac Humanitati” felírás olvasható. A kereszt szárai hátul, mint elől: a hátlap középpajzsán fehér alapon az „1864—1914” évszámok fényeskednek. Az érdemsillag 69 mm. magas, 56 mm. széles s ugyancsak 56 mm. a kékék átmérője. Az érdemsillag a jobb mellre tűzve viselendő.

Az I. és II. osztályu diszjelvény a sugárkékék híján ugy alakban, mint kivételben teljesen olyan mint, az érdemsillag.

Az I. osztályu diszjelvény 56 mm. magas és 46 mm. széles.

A II. osztályu diszjelvény 45 mm. magas és 37 mm. széles.

Az I. osztályu diszjelvény 50 mm. széles kettős keskeny sötétvörös vonallal szélezett fehér szallagon nyakban viselendő; a második osztályu diszjelvény ugyanilyen, de csak 32 mm. széles szallagon a bal mellre tűzendő.

A diszérmetek tojásdad alakúak 44 mm. magasak s 36 mm. szélesek. Az előrészen két stilizált angyal

fehér zománc pajzst tart, benne a genfi Vörös-Kereszttel; alul az érem szélének mentén A „Patriae ac Humanitati” felírás olvasható. Az érem hátlapján csupán az „1864—1914” évszám látható.

A diszérmetek II. osztályu diszjelvény szallagján bal mellén viselendők.

Nők ugy az I. és II. osztályu diszjelvényt, mint a diszérmetet az előírás szerint csokorba kötött szallagon viselik.

A hadi ékítmény zöld zománcból mivel tölgylevél koszorúból áll.

6. §. A diszjelvény és diszérmet kiesinyített alakban is viselhető. A diszérmet szallagja azonban külön nem tűzhető fel.

7. §. Az érdemsillag, valamint az I. osztályu diszjelvény tulajdonosai Ó császári és apostoli királyi Felsége által aláírt, a II. osztályu diszjelvény, s a diszérmet tulajdonosai pedig a védnök-helyettes által aláírt oklevelet kapnak.

8. §. A diszjelvények és diszérmetek adományozása alkalmából a következő díjak fizetendők a Vörös-Kereszt javára:

Az érdemsillagért	1500 kor.
az I. osztályu diszjelvényért	500 kor.
a II. osztályu diszjelvényért	100 kor.
az ezüstdiszérmet után	20 kor.
a bronz diszérmet után	10 kor.

9. §. A diszjelvények a tulajdonos elhalálása után visszajuttatandók; a diszérmetek az örökösök birtokában maradnak.

10. §. A büntető törvények az érdemrendek és diszjelvények elvesztését illető intézkedései Vörös-Kereszt diszjelvény és érem tulajdonosaira nézve is hatályosul birtok.

11. §. A diszjelvényre és diszérmetre vonatkozó összes ügyeket külön e célra alkalmazott közegek által a védnök-helyettes intézi.

Függelék az alapszabályokhoz.

Ó császári és apostoli királyi Felsége f. évi aug. hó 17-én kelt legfelsőbb elhatározásával a Vörös-Kereszt körül szerzett érdemek jutalmazásával alakított diszjelvényre vonatkozó szabályok 4 §-ban foglaltakra nézve a védnök-helyettes adományozását illetőleg a következő szabályokat méltóztatott jóváhagyni:

1. §. A monarchia területén működő bármily Vörös-Kereszt egyesület olyan támogatója, ki a Vörös-Kereszt céljaira évenként 50 koronát, vagy egyszerre 1000 koronát fizet, folyamodhatik a II. osztályu diszjelvény adományozására iránt, azok, akik akár egy összegben, akár három egyenlő részletben 300 koronát fizetnek, a Vörös-Kereszt ezüst diszérmeért, végül azok, akik évente 5 koronát, vagy egyszerre 100 koronát fizetnek a bronz diszérmetért folyamodhatnak.

2. §. A diszérmet adományozása alkalmával befolyó fenn említett összegek annál a Vörös-Kereszt egyesületnél maradnak, amelynek céljaira lefizetettnek.

Diszjelvények adományozása alkalmából befolyó összes egyéb összegek, valamint a fenn nevezett alapszabályok 8. §-ban előírt adományozási díjak a védnök-helyettes rendelkezésére állanak, ki is a költségek leszámítása után ebből az összegből külön alapot gyűjt a Vörös-Keresztnek, főként háborus időben való működése számára.

3. §. A II. osztályu diszjelvény, valamint a diszérmet adományozása iránti folyamodványok a Vörös-Kereszt egyesületéknél külön e célra kapható nyomtatványokon a védnök helyetteshez intézendők.

Nagyváradi, 1914. okt. 28.

Rimler Károly
polgármester.

Cement, cementcsövek, fe-
déllemez, gipsz,

csatornázás

ismert jó minőségben,

Kondor Dezső

Nagyváradi, Nagypiacz-tér 1. sz.

Telefon 969.

Telefon 969.

Katonai ruhákat

az összes fegyvernemek részére, a mai áron alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövet különlegességek, iltöny és téli kabátokra felöltökre állandóan raktáron. Nagyváradi, Szilágyi-Dezső-u. 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

Ágyfelszerelések!

Pokrócok

nagy választékban.

Katonáknak 10 százalékos engedménnyel

Weisz Kálmán

cégnél.

Nagypiac-tér. 10. Darvassy-ház.
Telefon: 905. sz. Villamos megálló.

Lepedő vásznak!

Földbérleti hirdetés.

A magyar királyi államvasutak Bihar-püspöki község határában, a vasuti állomással szemközt, a nagyváradi latin szertartású káptalanától kisajátított területből 65 k. holdat és 325 □ ölet egészben vagy körülbelül 10 k. holdas parcellákban részletben is bérbeadnak még pedig 15 k. holdat 1 évre, a többi területet pedig 3 évre.

Közelebbi tájékozást a nagyváradi osztálymérnökség ad.

A bérelni óhajtok az 1 koronás bélyeggel ellátandó ajánlataikat zárt borítékban „Ajánlat a biharpüspöki bérleti területre” felhívással legkésőbb f. évi november hó 14. ike déli 12 óráig jutassák Üzletvezetőségünk I. osztályának a főnökéhez.

Az ajánlatok felett a felbontástól számított 8 napon belül fogunk dönteni.

Arad, 1914. évi november hó 1. én.

Az Aradi Üzletvezet. ség.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy papi és civil ruha tökéletességét áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom.

Alkalmra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel
VAJNOVSZKY KÁROLY
papi- és polgári szabó.
Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPITTATOTT 1898-BAN.

Kálvária-utcán egy üres telek eladó.